



7. november 2011

INNKALLING

Møte i **PROGRAMUTVALET FOR LÆRARUTDANNINGA** mandag 14.november 2011, kl.10.15-12.00, undervisningsrom 130, Sydnesplassen 12/13. **Merk stad.**

Anne-Brit Fenner
Heming Gujord
Christian Sæle
Tor Jan Ropeid
Randi Ødegård
Jan Oldervoll
Hilde Hjertager Lund
Sekretær: Silje Anette Lindgren

I	Godkjenning av innkalling og saksliste
II	Godkjenning av protokoll frå møtet 10. oktober 2011
III	Orienteringssaker <ol style="list-style-type: none">1. Møte i Programstyret 24. oktober 20112. Møte i arrangementskomiteen for årleg lærarutdanningskonferanse ved UiB3. Møte om felles metodekurs på VIDMAU-NOR, VIDMAU-ENG og VIDMAU-MAT 10. november 20114. Samrådsmøte om PPU 24.- 25. november i Tromsø5. Utlysing av stillingar i fagdidaktikk ved IF6. Kort rapport frå programsensor7. Rapport frå UHR: "En helhetlig tilnærming til lærerutdanning" (vedlegg)
IV	Saker
S11/30	Tydeleggjering av informasjon knytt til studieveker (vedtakssak)
S11/31	Vedtak gjort på møtet i Programstyret 24. oktober 2011 som gjeld S 28/11 Klagebrev fra studenter og innslag på student-TV vedrørende misnøye og problemer på lektorutdanningen på HF (vedtakssak)
S11/32	Høyring om skikkethet i lærarutdanninga (vedlegg) (vedtakssak)
S11/33	Juleavslutning for tilsette knytte til lærarutdanninga ved UiB
S11/34	Ny nasjonal rammeplan for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU (diskusjonssak)
S11/35	Avslutning for studentar på PPU – representant til komité
V	EVENTUELT
	Anne-Brit Fenner
	Silje Anette Lindgren



UNIVERSITETET I BERGEN

Programutval for lærarutdanninga

Det humanistiske fakultet

25.10.2011

PROTOKOLL

Møte i **PROGRAMUTVALET FOR LÆRARUTDANNINGA** måndag 10. oktober 2011, kl. 12.15-14.00, seminarrom 217, HF-bygget.

Til stades:	Leiar	Anne-Brit Fenner
	IF	Tor Jan Ropeid
	AHKR	Christian Sæle
	Studentrepresentant, IL	Randi Ødegård
	Visedekan for undervisning	Jan Oldervoll (observatør)
	Frå administrasjonen	Silje Anette Lindgren (sekretær)
		Hege Sygna for Hilde Hjertager Lund (observatør)
Ikkje møtt:	LLE	Heming Gujord

I	Godkjenning av innkalling og saksliste
	Orienteringssak 6, Representant til arrangementskomité - årleg konferanse for lærarutdanninga, blei gjort om til sak 11/29.
II	Godkjenning av protokoll frå møtet 09.06.11
	Protokollen blei godkjent utan merknader.
III	Orienteringssaker
	1. Ny studentrepresentant i PUHF Leiar i PUHF ønskjer den nye studentrepresentanten, Randi Ødegård, velkommen.
	2. Møte i Studiestyret 28.september 2011 Jan Oldervoll og Anne-Brit Fenner orienterte. Dei to følgjande sakene frå møtet i Studiestyret 28. september 2011 var av interesse for PUHF: 1) DS 1/11 Frafall 2007-2010 Fråfallet på bachelorprogram og årsstudium ved HF varierer frå program til program, men er jamt frå semester til semester på dei enkelte programma. Det er fleire årsaker til fråfallet, blant anna er det mange av studentane som takkar ja til studieplass ved HF som aldri byrjar. Ein del aktive studentar søker òg Samordna opptak i staden for intern overgang ved byte av fag. 2) S 10/11 Retningslinjer for programsensorar ved HF Fakultetet ønskjer éin programsensor per program, også for

språkprogramma. For lærarutdanningane ved HF er dette positivt. Det bør vere eit krav at ein gjennomfører ei heilskapleg vurdering av programma. Då får ein vurdert korleis ulike element fungerer saman.

3. Nasjonal lektorkonferanse i Trondheim 29. - 30. september 2011

Silje Anette Lindgren orienterte.

Frå HF var det administrativ koordinator, Silje Anette Lindgren, og Myriam Daniele Coco, IF, som deltok på konferansen.

Hans-Kristian Hernes, leiar for Rammeplanutvalet for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU, heldt eit innlegg om arbeidet med ny rammeplan som skal gjelde frå hausten 2013. For meir utfyllande informasjon om arbeidet til Rammeplanutvalet:

www.uit.no/rammeplan8-13

Vidare presenterte Ove Haugaløkken og Alex Strømme frå NTNU erfaringar frå PiL-prosjektet (Praksis som integrerande element i lærarutdanninga) som NTNU har vore ein del av. For meir utfyllande informasjon: www.pilprosjektet.com

Sven-Erik Hansén og Tom Wikman presenterte suksessfaktorar i utviklinga av finsk lærarutdanning som er forskingsbasert, praksisnær og integrert, og statsråd Tora Aasland heldt eit innlegg om kva ambisjonar Kunnskapsdepartementet har for dei 5-årige lektorutdanningane ved universiteta. Dei ulike utdanningsinstitusjonane som var representerte heldt òg eit innlegg kvar om tiltak og utfordringar knytte til dei integrerte lektorutdanningane. Med bakgrunn i dei ulike innlegga og presentasjonane, diskuterte deltakarane 11 problemstillingar som er aktuelle i samband med utarbeidinga av ny rammeplan. Blant anna var styringsordning på nasjonalt plan, forholdet mellom fag, fagdidaktikk og pedagogikk og innhald i masteroppgåvene oppe til diskusjon.

4. Brev om dimensjonering av opptak til PPU er sendt til institutta

Anne-Brit Fenner orienterte.

Ved dimensjonering av opptak til PPU er det viktig at fagmiljøa får uttalt seg. Anne-Brit Fenner vil ta kontakt med administrasjonen på IF for å sikre at dette blir gjort.

5. Kompetansekrav til norsklærarar – ein tilrådd standard for '60-gruppa'

Anne-Brit Fenner orienterte.

Rune Røssstad (Universitetet i Agder) og Bernt Øyvind Thorvaldsen (Høgskulen i Volda) har på oppmoding frå Nasjonalt fagråd for nordisk språk og litteratur utarbeidd ei tilråding som gjeld kompetansekrav for norsklærarar. Tilrådinga er avgrensa til studieeininga som gir grunnlag for opptak til PPU ('60-gruppa') og 60-grupper innanfor integrerte lærarutdanningar.

LLE har så langt ikkje hatt kommentarar til tilrådinga, og vil truleg støtte ho. PUHF vil likevel oppmode fagdidaktikarane på nordisk om å drøfte punkt 8.1 i tilrådinga nærare. Der står det om fagdidaktikk: "Fagdidaktikk

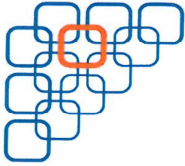
	<p>skal normalt ikkje inngå i 60-gruppa i nordisk språk og litteratur.” I og med at fagdidaktikk er ein del av faget på integrert lektorutdanning, bør denne problemstillinga takast opp.</p> <p>6. Samrådsmøte/konferanse om PPU i Tromsø 24. - 25. november Anne-Brit Fenner orienterte. 24. - 25. november 2011 blir det arrangert konferanse om PPU i Tromsø. Det er naturleg at PUHF deltek på denne.</p>
IV	Saker
<u>S11/25</u>	<p>Oppnemning av representant og vararepresentant til opptakskomiteen for eittårig PPU 2011-2013</p> <p>Vedtak: Christian Sæle (AHKR) blei oppnemnt som representant for Det humanistiske fakultet i opptakskomiteen for eittårig PPU 2011-2013.</p> <p>Endre Brunstad vil vere vara for Christian Sæle i opptakskomiteen.</p>
<u>S11/26</u>	<p>Registrering av studentar som skal ut i skuleerfaring</p> <p>Det blei foreslått at administrativ koordinator legg ut ei liste for påmelding på Mi side ei stund før praksiskonsulenten begynner utplasseringa. På den måten må studentane aktivt registrere seg for skuleerfaring. Det blir då svært viktig å informere om at studentar som ikkje står på listene for skulebesøk når dei blir lagt ut, men som likevel skal ha skuleerfaring, straks etter å ha oppdaga dette melder ifrå til praksiskonsulenten.</p>
<u>S11/27</u>	<p>Brev frå Fagutvalet for integrert lektor- og adjunktutdanning om misnøye knytt til praksis, utveksling og vekting av pedagogikk i studiet</p> <p>PUHF ser alvorleg på at enkelte studentar i utgangspunktet mistar forelesingar ved UiB i praksisperioden. Det er ikkje haldbart. For å unngå kollisjonar mellom forelesingar og praksis, vil ein oppmode institutta om å leggje forelesingane i aktuelle emne til kl.14.15 - 16.00 i den grad det lèt seg gjere, og at praksiskoordinator utplasserer studentane på integrert lektorutdanning før studentane på PPU.</p> <p>Administrativ koordinator vil ta kontakt med internasjonal koordinator for å gå gjennom det eksisterande utvekslingstilbodet på integrert lektorutdanning. I samband med det vil ein også sjå på moglegheita for å utarbeide ytterlegare avtalar av den typen som studentar med engelsk og fransk som fag 1 har tilbod om. Praksis ved utanlandske universitet for studentar med master i språkfag er svært vanskeleg å få til avtalar om, både fordi skular i utlandet føretrekkjer at læraren som underviser i morsmålet til elevane har språket som morsmål sjølv og fordi utanlandske universitet har vanskar med å få plassert sine egne studentar i praksis.</p> <p>Vedtak: PUHF vil svare Fagutvalet for integrert lektor- og adjunktutdanning på brevet. Ein vil også vidaresende brevet frå Fagutvalet til Det psykologiske fakultet og Programstyret for adjunkt- og lektorutdanning for behandling der. Punktet om vekting av pedagogikk i studiet ventar PUHF at Det psykologiske fakultet svarar meir utfyllande på.</p>
<u>S11/28</u>	<p>Diskusjonsskisse for nytt opplegg for integrert lektorutdanning ved HF</p> <p>På bakgrunn av fråfallsrapporten og meldingar frå studentar og vitskaplege</p>

	<p>tilsette, har visedekan Jan Oldervoll utarbeidd ei skisse for nytt opplegg for integrert lektorutdanning ved HF. Følgjande problemstillingar knytte til skissa blei diskuterte i møtet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om ein bør setje i gang ei omfattande omlegging av den integrerte lektorutdanninga før ein veit kva føringar den nasjonale rammeplanen som blir gjeldande frå hausten 2013, legg. • Om det er tenleg og ønskeleg å redusere omfanget av masteroppgåva til 30 studiepoeng. HF har tidlegare stått sterkt på at masteroppgåva skal vere på 60 studiepoeng. • Om det vil påverke søkjartal og fråfall viss studentane berre kan skrive masteroppgåve innanfor fagdidaktikk. • Korleis ein skal løyse det i forhold til rettleiing dersom alle masteroppgåver skal vere fagdidaktiske. • Om det er tenleg å samle PPU-delen av studiet på eitt år. • Om eit obligatorisk seminar utan studiepoeng på bachelordelen av studiet kan ta vare på integreringa. <p>I staden for å arbeide for ei omlegging av den integrerte lektorutdanninga ved HF no, blei det foreslått at PUHF og HF formidla innspela til Rammeplanutvalet for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU.</p>
<u>S11/29</u>	<p>Representant til arrangementskomité - årleg konferanse for lærarutdanninga</p> <p>Vedtak: Silje Anette Lindgren blei oppnemnt som representant for Det humanistiske fakultet i arrangementskomiteen for den årlege lærarutdanningskonferansen ved UiB.</p>
V	<p>EVENTUELT</p> <p>Det var ingen saker under eventuelt.</p>
	Anne-Brit Fenner
	Silje Anette Lindgren

Sendes til
UHRs medlemsinstitusjoner som tilbyr lærerutdanning

Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) nedsatte i 2010 en arbeidsgruppe for å utrede lærerutdanning ut fra en helhetlig tilnærming. Dette arbeidet er nå avsluttet og rapporten kan lastes ned fra denne siden: http://www.uhr.no/aktuelt_fra_uhr/en_helhetlig_tilnærming_til_lererutdanning
Vi ber om at den blir videresendt i organisasjonen og til andre relevante instanser.

Vennlig hilsen
Universitets- og Høgskolerådet
Nasjonalt råd for lærerutdanning
Pilestredet 46B
0167 Oslo
Tlf 22453950
Fax 22453951
postmottak@uhr.no
www.uhr.no



UHRs medlemsinstitusjoner som tilbyr lærerutdanning

Deres referanse:

Vår referanse:
10/22-5

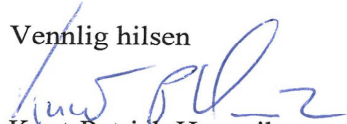
Vår dato:
1.9.2011

Oversender rapport: En helhetlig tilnærming til lærerutdanning

Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) nedsatte i 2010 en arbeidsgruppe for å utrede lærerutdanning ut fra en helhetlig tilnærming. Dette arbeidet er nå avsluttet og rapporten oversendes med dette. NRLU ser rapporten som et viktig innspill til Kunnskapsdepartementets gjennomgang av lærerutdanninger for 8.-13. trinn, og arbeidet med rammeplaner for de ulike lærerutdanningene.

Rapporten kan lastes ned fra UHRs hjemmesider, www.uhr.no. Vi ber om at den blir videresendt til relevante i organisasjonen og til andre relevante instanser.

Vennlig hilsen


Knut-Patrick Hanevik
Leder Nasjonalt råd for lærerutdanning


Birgitte Levy
seniorrådgiver

Vedlegg: Rapport fra arbeidsgruppen, 1. september 2011

Kopi:
Elevorganisasjonen
Foreldreutvalget for barnehagene
Foreldreutvalget for grunnsopplæringen
Forskerforbundet
Kristne friskolers forbund
KS
Nasjonalt råd for lærerutdanning
Norsk lektorlag
Norsk skolelederforbund
Norsk studentorganisasjon
Pedagogstudentene
Private barnehagers landsforbund
Skolenes landsforbund
Utdanningsdirektoratet
Utdanningsforbundet

Postadresse:
Pilestredet 46 B
NO-0167 Oslo

Telefon: +47 22 45 39 50
postmottak@uhr.no
www.uhr.no
Org.no: 974 652 323

Saksbehandler:
«Sbr_Navn»
«Sbr_Email»
Telefon: «Sbr_Tlf»

S11/30 Tydeleggjering av informasjon knytt til studieveker (vedtakssak)

Enkelte fagmiljø ved HF opererer med studieveker. Dette er veker der det er lagt opp til at studentane skal studere på eiga hand, og det er då undervisningsfri i gitte emne. Ein del studentar verkar å ha oppfatta studievekene som feriar (haustferie og vinterferie), noko som skaper problem for dei fagmiljøa som er avhengige av å ha undervisning i desse vekene. Spesielt problematisk er det for forelesarar som er knytt til lærarutdanninga ved UiB. Nokre emne på dei integrerte lektorprogramma må ha intensive periodar med undervisning på grunn av skuleerfaring og praksis, og studievekene er ideelle i så måte.

Forslag til vedtak:

PUHF oppmodar fakultetet om å sende eit brev til institutta, der ein ber om at det blir tydeleggjort ovafor studentane at eventuelle studieveker ikkje er liketydig med haust- eller vinterferie.

S11/31 Vedtak gjort på møtet i Programstyret 24. oktober 2011 som gjeld S 28/11 *Klagebrev fra studenter og innslag på student-TV vedrørende misnøye og problemer på lektorutdanningen på HF* (vedtakssak)

Programstyret for lektor- og adjunktutdanning gjorde i møtet 24. oktober 2011 følgjande vedtak knytt til S 28/11 *Klagebrev frå studenter og innslag på student-TV vedrørende misnøye og problemer på lektorutdanningen på HF*:

Programstyret anbefaler at så langt det er mulig å legge lektorstudentenes forelesninger senere på dagen fra 14.00-16.00 i praksisperiodene. Fagmiljøet (fagdidaktikk) deltar på praksismøte på praksisskolene en uke før praksis starter. Studentenes timeplaner sendes til skolene i god tid før utplassering. Det bør etterstrebes bedre kommunikasjon og planlegging på alle nivå.

Forslag til vedtak:

S11/32 Høyring om skikkethet i lærarutdanninga (vedlegg) (vedtakssak)

I møtet 15. september 2011 hadde PUHF "Høyring om skikkethetsarbeid i UH-institusjonane" oppe som orienteringssak (OS 10). Jf. innkallinga til møtet 15. september 2011 blei det vist til to ulike rapportar i orienteringa, "Rapport om skikkethetsarbeid for utdanningar underlagt forskrift for skikkethetsvurdering" (utarbeidd av Nasjonalt råd for helse- og sosialfagutdanning i samarbeid med Nasjonalt råd for lærerutdanning i UHR) og "Skikkethetsvurdering ved Det psykologiske fakultet – rapport fra arbeidsgruppe" (utarbeidd av Det psykologiske fakultet ved UiB). PUHF hadde ikkje moglegheit til å behandle rapporten frå UHR innan fristen 15.8.2011, men valde å støtte rapporten frå arbeidsgruppa ved Det psykologiske fakultet.

Rapporten frå arbeidsgruppa ved Det psykologiske fakultet, med forslag til rutinar knytte til skikkethetsvurdering i lærarutdanninga, er no sendt på høyring til fakulteta og lærarutdanningsutvala ved fakulteta. Høyringsfristen er 1. desember 2011.

Forslag til vedtak:



Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet
Det humanistiske fakultet

Referanse	Dato
2010/10814-HILLU	02.11.2011

Skikkethet i lærerutdanningen- høring til fakultetene

Det psykologiske fakultet vært igjennom et omfattende arbeid knyttet til gjennomgang av eksisterende rutiner knyttet til løpende og særskilt skikkethetsvurdering i lærer- og helsefagutdanningene, og har utarbeidet en rapport med forslag til nye rutiner. Lærerutdanningen har vært representert i arbeidsgruppen ved pedagog Marit Ulvik, programkoordinator Hilde Hjertager Lund og praksiskoordinator Hege Sygna. Arbeidsgruppen leverte to rapporter til fakultetet; en for psykologprogrammet og en for lærerutdanningen. Rapporten (vedlegg) med forslag til rutiner knyttet til skikkethetsvurdering i lærerutdanningen utarbeidet ved Det psykologiske fakultet danner et godt grunnlag for videre arbeid med rutiner og retningslinjer for skikkethetsvurdering i adjunkt- og lektorutdanningen.

På møte i programstyret den 24. oktober 2011 var det oppe til diskusjon hvorvidt det skulle nedsettes en arbeidsgruppe bestående av fagdidaktikere, pedagoger, student og administrasjon som utarbeider rutiner for skikkethetsvurdering i lærerutdanningen eller om rapporten fra Det psykologiske fakultet kan sendes på høring til fakultetene og lærerutdanningsutvalgene og etter innspill fra fakultetene kan vedtas i programstyret. På møtet var det enighet om at det ikke var behov for å opprette en arbeidsgruppe, men at rapporten utarbeidet ved Det psykologiske fakultet sendes på høring til fakultetene før endelig vedtak i programstyret. Programstyret vedtok følgende på møtet den 24. oktober:

Programstyret sender rapporten om rutiner for skikkethet på høring til fakultetene. Høringsfrist 01. 12. 2011 Endelig vedtak fattes på desember møtet i programstyret.

Med bakgrunn i dette bes det om at fakultetene og lærerutdanningsutvalgene ved fakultetene kommer med sine høringsuttalelser til programstyret for adjunkt- og lektorutdanning innen 1. desember 2011.

Detta er et UID-intert notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det psykologiske fakultet
Telefon 55542710
Telefaks
post@psyfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7807
5020 Bergen

Besøksadresse
Christiesgt. 13
Bergen

Søkebehandler
Hilde Hjertager Lund
55544840

side 1 av 2

Vennlig hilsen

Karl Smith
programstyreleder

Hilde Hjertager Lund
programkoordinator

Vedlegg

- 1 Rapport om skikkethet, utkast til lærerutdanning
- 2 Svar frå IPED på høring: Rapport om rutiner for skikkethet i profesjonsutdanningene ved Det psykologiske fakultet

Kopi:

Silje Anette Landisverk Lindgren
Marianne Jensen
Hege Ekeland



Skikkethetsvurdering ved Det psykologiske fakultet
– rapport fra arbeidsgruppe

**Rutiner for skikkethetsvurdering og retningslinjer for intern behandling av
bekymringsmeldinger i lærerutdanningene**

Universitetet i Bergen, mars 2011

Oppsummering

Forskrift om skikkethet i høyere utdanning fra 1. august 2006 gir kriterier for vurdering av skikkethet av studenter i helsefagene og lærerutdanningen, og utfyllende regler for saksbehandlingen. Denne arbeidsgruppen har utarbeidet forslag til implementering av forskriften ved Det psykologiske fakultet. I tillegg har gruppen eksemplifisert hvilken type problemstillinger som kan danne utgangspunkt for skikkethetsvurderingen – i form av kasuistikker.

Gruppen finner det viktig at det skilles mellom *særskilt skikkethetsvurdering* og *løpende skikkethetsvurdering*. På den ene siden har vi *den særskilte skikkethetsvurdering* i henhold til forskriften – som i siste instans håndteres av fakultetet/universitetet sentralt og kan ende med utestengning fra studiet. Dette vil antakelig gjelde et fåtall studenter. Denne vurderingen starter med en *tvilsmelding* fra fakultetet til institusjonsansvarlig ved universitetet. Forut anbefales en grundig gjennomgang av saken på institutt- og fakultetsnivå. Den andre siden av spekteret omfatter den kontinuerlige opplæring og vurdering i god yrkesadferd som skal finne sted for alle studenter gjennom hele studiet – *den løpende skikkethetsvurderingen*. I denne sammenheng kan enkeltstudenter bli gjenstand for en såkalt *bekymringsmelding* – som er arbeidsgruppens betegnelse på en intern sak mellom instituttet og fakultetet - med vekt på avklaring av problemstillingen, veiledning og oppfølging. Alle ansatte på fakultetet og alle studenter er forpliktet til å gi melding til lærer/institutt dersom en eller flere studenter har en adferd som enten er avvikende eller lovstridig. Det må utøves skjønn hvorvidt studentene kan få være anonyme overfor den eller de som meldes. Eventuelt kan en slik bekymringsmelding ende opp som en tvilsmelding etter vurdering fra fakultetet. Arbeidsgruppen anbefaler at informasjonsrutiner om forskriften utarbeides og iverksettes overfor studenter og ansatte. I tillegg er det behov for utarbeidelse av rutiner for melding fra de kliniske avdelinger/seksjoner/ praksisfeltet til instituttet/fakultetet om studenter med avvikende adferd.

I arbeidet med rapporten har arbeidsgruppen hatt stor hjelp i en tilsvarende rapport fra Det medisinsk-odontologiske fakultet (MOF) (Haver m.fl.2008). Enkelte deler av vår rapport vil være omarbeidede versjoner av denne.

Arbeidsgruppe og mandat

På møte i Kvalitetsutvalget for undervisning og evaluering (KUE) den 6. oktober ble det gjort følgende vedtak:

KUE anbefaler nedsettelse av en arbeidsgruppe som skal gjennomgå rutiner for skikkethetsvurderinger. Fakultetsstyret bes godkjenne mandatet, sammensetningen av gruppen, bestemme tidsramme for arbeidet og avsette nødvendige økonomiske ressurser til arbeidet. Visedekan og seksjonssjef fikk fullmakt til å foreslå navn i henhold til sammensetningen som fremkommer i saksforelegget.

Mandatet for arbeidsgruppen skulle være å komme med forslag til hvordan Det psykologiske fakultetet skal ivareta det ansvaret det har for å vurdere skikkethet i lærer- og helsefagutdanningene. Mandatet besto av følgende punkter:

1. *Skissere informasjonsrutiner om feltet internt på fakultetet, både overfor studenter og ansatte*
2. *Beskrive aktuelle problemstillinger i vurderinger av studentene og skissere oppfølging av disse*
3. *Foreslå rutiner for oppfølging av bekymringsmeldinger*

Fakultetsstyret hadde saken oppe til behandling 20. oktober 2010 og vedtok følgende:

”Styret for Det psykologiske fakultet slutter seg til forslaget til oppnevningsprosess og mandat knyttet til arbeidsgruppe for Skikkethet i lærer- og helsefagutdanningene - rutiner for skikkethetsvurdering og retningslinjer for intern behandling av bekymringsmeldinger. Utvalget bes legge fram sin innstilling innen 1. mars 2011.”

Arbeidsgruppen skulle ha følgende sammensetning:

To faglig ansatte (en fra psykologprogrammet og en fra lærerutdanningen)
To administrativt ansatte (en fra psykologprogrammet og en fra lærerutdanningen)
En fra Det medisinsk- odontologiske fakultet
To studentrepresentanter (en fra psykologprogrammet og en fra lærerutdanningen)

Oppnevningsbrev datert 25. november ble sendt ut 10. desember og første møtet ble holdt 17. januar.

Arbeidsgruppen som ble oppnevnt besto av:

Førsteamanuensis Anita Lill Hansen, Institutt for samfunnspsykologi, leder for arbeidsgruppen
Førsteamanuensis Marit Ulvik, Institutt for pedagogikk
Professor Kristin Klock, Institutt for klinisk odontologi
Seniorkonsulent Hilde Hjertager Lund, lærerutdanningen
Førstekonsulent Hege Sygna, Psykologprogrammet
Student Henrik Gilde, psykologprogrammet
Student Kristine Sirevåg, psykologprogrammet

Det var ikke mulig å få med studentrepresentanter fra lærerutdanningene, men for å sikre student-representasjon ble det derfor trukket inn to studenter fra psykologiutdanningen. I forbindelse med at komiteen gjorde undersøkelser vedrørende dagens rutiner omkring skikkethet ble det kjent at ingen fra Institutt for klinisk psykologi var blitt forespurt om å være med i arbeidsgruppen. Ettersom Institutt for klinisk psykologi (IKP) har ansvaret for den kliniske opplæringen, samt kurs i "Etikk, rolle og profesjon" for Profesjonsstudiet, fant gruppen det faglig hensiktsmessig å rådføre seg med dette miljøet med hensyn til dagens rutiner for skikkethetsvurderinger. I denne forbindelse ble derfor universitetslektor ved IKP, Roar Solholm, foreslått som rådgiver i prosessen. Arbeidsgruppen er svært takknemlig for de råd og innspill som Roar Solholm har kommet med. Av denne grunn ble også fremleggelse av innstillingen utsatt til 18. mars.

Vi vil videre gjøre oppmerksom på at Det psykologiske fakultetet ikke har programansvar for noen av lærerutdanningene, ettårig praktisk pedagogisk utdanning, PPU, og de integrerte lektor- og adjunktutdanningene, ILU, og derfor ikke kan vedta rutiner og retningslinjer for disse utdanningene. Det psykologiske fakultet har kun ansvar for pedagogikk- og praksisemnene i disse programmene, samt er administrativt ansvarlig fakultet for PPU. Arbeidsgruppen har derfor valgt å levere en todelt rapport. Den første delen er forslag til rutiner og retningslinjer for skikkethetsvurdering i psykologiutdanningen. Den andre delen er et mer tentativt forslag til det samme for lærerutdanningene. Arbeidsgruppen foreslår at det siste forslaget sendes til det sentrale programstyret for lærerutdanning med anmodning om at det der blir fulgt opp. For emnene som hører til på psykologisk fakultet, vil den foreslåtte saksgangen kunne følges uansett. Arbeidsgruppen ser det imidlertid som en fordel om lærerutdanningsprogrammene har felles rutiner og retningslinjer når det gjelder skikkethetsvurdering.

Masterprogram i helsefag – Logopedi er også et utdanningsprogram som Det psykologiske fakultet har ansvar for. Arbeidsgruppen foreslår at logopedi og helsefremmende arbeid, GAD og barnevern som ikke faller innunder helsepersonelloven kan følge de foreslåtte rutinene, i den grad de enkelte programstyrene vedtar dette.

Gruppen har hatt 4 møter i tillegg til e-post-korrespondanse.

I det følgende vil rapporten særlig være rettet mot lærerutdanning.

Skikkethet

Helt siden 1999 har lærerutdanningen vært underlagt en forskrift om skikkethet som defineres på følgende måte:

"Skikkethetsvurderingen skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers rettigheter, sikkerhet og psykiske og fysiske helse er ikke skikket for læreryrket.

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter ved lærerutdanninger som nevnt i universitets- og høyskoleloven § 54b skal foregå gjennom hele studiet. Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering." (KUF, 1999).

I 2006 ble det av Kunnskapsdepartementet fastsatt en forskrift om skikkethetsvurdering for studenter ved høyskoler og universiteter (nr. 859, med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15, §4-10 sjette ledd). Denne forskriften gir retningslinjer for hva det vil si å være skikket for et yrke der man i kraft av sin stilling skal verne om en tredje part. Denne forskriften gir retningslinjer for hva det vil si å være skikket for et yrke der man i kraft av sin stilling skal verne om en tredje part og omfatter både lærer og helse- og sosialpersonell.

I forskriften står det:

"Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens faglige og personlige forutsetninger for å kunne fungere som lærer eller som helse- eller sosialpersonell. En student som utgjør en mulig fare for barnehagebarns og elevers eller pasienters, klienters og brukeres liv, fysiske og psykiske helse, rettigheter og sikkerhet, er ikke skikket for yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om en student er skikket, skal det foretas en særskilt skikkethetsvurdering". (KD, 2006)

Videre gjør forskriften det klart at studentene ved studiestart skal få informasjon om skikkethetsvurderingen og hva den innebærer. Forskriften gir også føringer for hvordan skikkethet skal behandles på institusjonene og hvem som har ansvaret. Arbeidsgruppen ser det som sitt mandat å komme med forslag til konkretisering av disse føringene i forhold til profesjonsutdanningene som inngår på Det psykologiske fakultet.

Følgende vurderingskriterier gjelder for lærerutdanningene:

Kriterier ved vurderingen av om en student er skikket i utdanningene som nevnt i § 1 nr. 1 til 5 er:

- a) studenten viser manglende vilje eller evne til omsorg og til å lede læringsprosesser for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- b) studenten viser manglende vilje eller evne til å ha oversikt over hva som foregår i en barnegruppe eller klasse og ut fra dette skape et miljø som tar hensyn til barn og unges sikkerhet og deres psykiske og fysiske helse.
- c) studenten unnlater å ta ansvar som rollemodell for barn og unge i samsvar med mål og retningslinjer for barnehagens og skolens virksomhet.
- d) studenten viser manglende vilje eller evne til å kommunisere og samarbeide med barn, unge og voksne.
- e) studenten har problemer av en slik art at han/hun fungerer svært dårlig i forhold til sine omgivelser.
- f) studenten viser for liten grad av selvinnsett i forbindelse med oppgaver i lærerstudiet og kommende yrkesrolle.
- g) studenten viser manglende vilje eller evne til å endre uakseptabel adferd i samsvar med veiledning.

Studentene i lærerutdanningen blir per i dag gjort oppmerksomme på skikkethetsvurderingen på ulike måter. Ved studiestart blir de gjort kjent med innholdet i forskriften og skriver under en egenerklæring på at de plikter å gjøre seg kjent med hele forskriften Videre finnes informasjon om skikkethet i hefter med praksisinformasjon - både for veiledere og for studenter og på lærerutdanningen sine nettsider Informasjon om skikkethetsvurdering gjentas

før hver praksisperiode i forbindelse med førpraksismøter. Selv om kriterier for hva som skal vurderes i praksis og skikkethetskriteriene overlapper, ser vi det som nødvendig å holde disse vurderingene adskilt. Mens praksis utgjør en begrenset del av studiet, er skikkethetsvurderingen en mer helhetlig vurdering. I rundskrivet fra departementet om skikkethetsforskriften står det imidlertid: "Det viktigste virkemiddelet ligger i selve studiet; studenter kan få stryk/ikke-bestått i fag eller praksis." Det betyr at skikkethet også må sees i sammenheng med praksis.

I lærerutdanningen har en per i dag følgende rutiner for vurdering av praksis. Dersom øvingslærer/veileder eller veileder fra Universitetet i Bergen (UiB) finner at en student står i fare for å ikke bestå praksis, må nevnte så tidlig som mulig ta kontakt med UiB ved praksiskoordinator, som hovedregel før avslutningen av fjerde praksisuke. Skjema C, bekymringsmelding må fylles ut av veileder/øvingslærer. På skjemaet noteres det hva studenten må forbedre seg på. Skjemaet sendes til praksiskoordinator snarest.

Dersom det vurderes som nødvendig vil det bli arrangert et ekstra besøk fra UiB. Om det ved slutten av praksisperioden fortsatt er tvil om studenten skal bestå praksis blir det avholdt et møte der den endelige beslutningen om bestått/ikke bestått blir tatt. Møtet blir ledet av styrer eller av den styrer bemyndiger. Skolens rektor eller den rektor bemyndiger deltar på dette møtet. Vedtak blir fattet av studentens veileder/øvingsveileder og veilederne fra UiB. Ved stemmelikhet avgjør styrer eller den styrer bemyndiger om studenten skal ha bestått eller ikke bestått. En student som ikke har fått godkjent praksis i 1. semester må avbryte studiet, men kan etter søknad få prøve seg på nytt.

Av forskriften fremgår det at det gjennom hele studiet skal foregå en *løpende skikkethetsvurdering* av hver enkelt student. Da er det ikke nok å bare knytte denne vurderingen til praksisperiodene, selv om manglende skikkethet ofte vil vise seg i praksis. Den løpende skikkethetsvurderingen gir mulighet for å fange opp problemer på et tidlig stadium og om mulig forebygge at disse utvikler seg videre. Manglende skikkethet og stryk i praksis vil også ha ulike konsekvenser. I det første tilfellet vil konsekvensen være tre års karantene, i det andre mulighet for nytt forsøk.

1. Skissering av informasjonsrutiner for lærerutdanningene, både overfor studenter og ansatte

For å få økt fokus på temaet studenters skikkethet blant *ansatte* foreslår arbeidsgruppen at skikkethet bør bli et tema ved tilsetting av faste- og midlertidig vitenskapelig ansatte. Det foreslås også at informasjonsrutinene for praksisveiledere også bør styrkes. Det er også viktig at temaet diskuteres mellom de involverte partene.

Arbeidsgruppen foreslår at informasjonsrutinene styrkes ved at alle ansatte ved lærerutdanningene bør få både muntlig og skriftlig informasjon om skikkethet generelt, skikkethetsvurdering og retningslinjer for hvordan man bør gå frem i ulike tilfeller. I fremtiden bør denne informasjon gis ved tilsetting. Gruppen foreslår derfor at skikkethet bør inngå som tema i kontrakten for alle nytilsatte ved lærerutdanningene, og at det blir utarbeidet en informasjonsfolder for ansatte og studenter.

På det psykologiske fakultet anbefales at temaet bør få økt fokus i forbindelse med fakultetets undervisningsdag. Det anbefales også at antall bekymringsmeldinger eller annet vedrørende skikkethet blir rapportert inn årlig som en fast orienteringssak til programstyrene for studieprogrammene.

Når det gjelder *studentene* i lærerutdanningene blir disse allerede informert om skikkethet ved flere anledninger (se s.5). Arbeidsgruppen foreslår at disse rutineene beholdes, men at det samtidig settes et økt fokus på temaet når det tas opp. Videre bør skikkethet få en mer integrert plass gjennom hele studieløpet.

2. Beskrivelse av aktuelle problemstillinger i vurderinger av studenter og skissere oppfølging av disse

Å være uskikket kan arte seg på flere måter. Eksempler på hva man skal reagere på er om en student kommer ruset på forelesning, viser plutselig atferdsendring, har dårlig hygiene og i liten grad klarer å følge opp studiet uten "gyldig" grunn. Det er også viktig å være klar over at enkelte kan befinne seg i en gråsoner, og det kan derfor være ekstra vanskelig å ta en beslutning med hensyn til hva man skal gjøre. Det å sende inn en bekymringsmelding er vanskelig i seg selv. Avhengig av problemstilling vil det også være slik at det i enkelte tilfeller vil være studentene, andre tilfeller de ansatte, som vil være nærmest studenten og således først vil legge merke til hvorvidt en student har en atferd og fremtoning som ikke er i tråd med kriteriene for å være skikket for yrket.

Det er selvfølgelig viktig å ha takhøyde for at folk er forskjellige og at man må få ha sin egen integritet, stil, smak osv. Man må også skille mellom uheldige enkeltepisodes og uheldige atferdsmønstre over lengre tid. Vi vil ved hjelp av en rekke kasusbeskrivelser gi eksempler på ulike typer problemstillinger som man kan møte på, samt hvordan man skal følge disse opp. Eksemplene er ikke uttømmende.

Skikkethetsvurdering bør etter arbeidsgruppens skjønn omfatte følgende fire kategorier:

1. Adferd
2. Psykiske lidelser
- 3.. Språkproblemer
- 4.. Fysiske lidelser

Eksemplene nedenfor er delvis hentet fra psykologistudiet og er ment som eksempler på hva slike kasuistikk kan handle om. Her bør en sammensatt gruppe fra lærerutdanningen utvikle sine egne eksempler.

1. Atferd og fremtoning

Forhold som gjelder en students atferd og fremtoning kan være upassende og utfordrende påkledning, dårlig hygiene og sterk svettelukt. Videre kan det dreie seg om at studenten i en praksissituasjon viser respektløs atferd og manglende interesse og empati overfor elever og andre samarbeidspartnere i skolen.

Kasusbeskrivelse 1:

Et gjennomgående trekk ved studenten i starten på studiet var at han stadig kom for seint til undervisningen. Han fikk også problemer med å gjennomføre studiet fordi han strevde med å innfri de obligatoriske kravene som er en av forutsetningene for å kunne gå opp til eksamen.

De andre studentene sluttet å gjøre regning med vedkommende i forbindelse med gruppearbeid, da han alltid hadde en unnskyldning for at han ikke hadde gjort det han hadde lovet.

Studenten har nå begynt i praksis og har også der ved flere anledninger kommet for seint og vist liten interesse for elever, medstudenter og praksisveileder.

Oppfølging av kasusbeskrivelse 1:

I første rekke må emneansvarlig, medstudenter og/eller veileder ta opp det aktuelle problemet direkte med studenten.

Studenten må veiledes og orienteres om at dersom atferden ikke korrigeres, må saken bringes videre til neste nivå, avhengig av hvem som er ansvarlig for skikkethetsvurderinger ved instituttet. I følge forskriften skal studenten i slike tilfeller orienteres skriftlig om at det foreligger tvil om vedkommendes skikkethet. Dersom studentens praksisveileder i dette tilfellet vurderer studenten som uskikket og ikke godkjenner praksisperioden, må dette også begrunnes ved å henvise til de kriteriene i forskriften som er aktuelle.

Videre skal studenten kalles inn til en samtale for vurdering og studenten må få tilbud om oppfølging og veiledning. Det er viktig at slike samtaler blir notert og registrert hos en sentral kontaktperson som er oppnevnt spesifikt for saker som har med skikkethet å gjøre. Notatet må signeres av både kontaktpersonen og studenten. Dette vil være svært viktig da denne meldingen kan være en av flere vedrørende samme person. Dersom det er aktuelt med utvidet veiledning og oppfølging kan praksisperioder utsettes til tiltaket er avsluttet. Om utvidet oppfølging av studenten ikke viser seg å ha effekt, må saken videresendes til den sentrale skikkethetsnemnd.

Kasusbeskrivelse 2:

Vedkommende har en framtoning og personlighet som gjør at andre synes det er noe ubehagelig å være i nærheten av ham. For de fleste har det gjerne tatt litt tid, men litt etter litt har den ene etter den andre medstudenten opplevd å bli ydmyket i nærvær av denne personen, på en svært ubehagelig måte. Det virker som vedkommende synes det er morsomt å gjøre narr av andres svakheter på en så slø måte at man i situasjonen ikke helt finner ord for hva man skal si. Det kan også se ut som studenten har en oppfattelse av seg selv som noe bedre enn de andre studentene. Dette gjelder både i faglige og sosiale sammenhenger. Vedkommende er meget manipulerende på den måten at han i møte med nye studenter bevisst går inn for å gi dem en følelse "av bli tatt med inn i gjengen". Noen studenter føler seg derfor veldig smigret, mens andre opplever vedkommende som dominerende, manipulerende og arrogant.

Studenten har ved gjentatte ganger klart å sette andre opp mot hverandre, både ansatte og studenter.

Oppfølging av kausbeskrivelse 2:

Det er en type man helst vil unngå i alle situasjoner, og studenten har en personlighetsstil som vanskelig lar seg endre. Et problem er ofte at vedkommende selv ikke opplever å ha et problem. Det vil likevel kunne være av betydning at den som opplever å bli krenket av studenten gjør studenten bevisst på at hans atferd og fremtoning ikke er i tråd med forskriftens kriterier for å være skikket. I slike tilfeller vil det være svært viktig å henvise til de konkrete kriteriene det gjelder. Dersom den som blir krenket ikke selv ønsker å ta opp problemet med vedkommende, kan saken meldes til kontaktperson for skikkethet ved instituttet eller emneansvarlig. Studenten bør således få en advarsel.

2. Psykisk lidelser

Det er uheldig om en student som skal arbeide med barn og ungdom selv lider av en eller annen alvorlig psykisk lidelse. I slike tilfeller er det av stor nødvendighet at vedkommende student får veiledning med hensyn til hvor han/hun kan oppsøke hjelp for å få adekvat behandling i forhold til sin lidelse.

Kausbeskrivelse:

En lærerstudent innrømmer ovenfor sine medstudenter at han i forbindelse med hasjrøyking på fritiden har hatt en del spesielle opplevelser. Studenten har tidligere ikke utmerket seg på en spesiell måte. I den senere tid har medstudentene imidlertid merket at han har begynt å forandre seg. Han kommer ofte fort sent til forelesning og ser uflidd ut. Han har i økende grad også begynt å trekke seg bort fra det sosiale fellesskapet.

Plutselig en dag på forelesning griper studenten tak i armen til en kvinnelig medstudent. Han virker meget oppskaket og forteller henne at noen av de ansatte er ute etter å ta ham. Han legger til at han i lang tid har levd i frykt for å bli tatt av dage. Videre i samtalen fremkommer det at han hører stemmer som forteller han at han må være på vakt.

Oppfølging:

Situasjoner som dette kan oppleves som "et rop om hjelp". Det vil være viktig at studenten blir veiledet i forhold til hvordan han/ hun kan gå frem for å hjelpe til å takle egne problemer. Å oppsøke profesjonell hjelp bør foreslås i de tilfeller der det måtte være nødvendig.

Dersom studenten ikke er enig i at av han/hun trenger profesjonell hjelp må saken meldes inn som en bekymringsmelding (se gangen i oppfølging av bekymringsmeldinger s.11). Det er viktig at en student som lider av en eller annen psykisk lidelse får adekvat behandling i forhold til sin lidelse.

3. Språk

Det kreves norskkunnskaper for å bli tatt opp i lærerutdanningen. Undervisningsspråket er norsk og studentene skal i sine praksisperioder selv bruke norsk som undervisningsspråk. Det har imidlertid vist seg at språkkravet, gjennomført Bergenstest, ikke alltid er tilstrekkelig.

Kausbeskrivelse 1:

Studenten har den nødvendige dokumentasjonen på norskkunnskaper, men det virker likevel som han behersker språket dårlig. Han får ikke med seg det som skjer i undervisningen, og

når det er krav til fremlegg klarer han i liten grad å uttrykke seg forståelig. I praksis blir dette ekstra tydelig. Problemet blir tatt opp med studenten, men han viser til at han har kompetansen som kreves.

Kasusbeskrivelse 2:

En kvinnelig lærerstudent er kommet inn på lærerstudiet på bakgrunn av sine karakterer fra videregående. Hun er faglig dyktig, men har relativt dårlige norskkunnskaper. Lærer og øvingslærer lar henne delta i praksis. Både underveis og i etterkant av undervisningen hun utfører i praksis, får studenten tilbakemeldinger på at elevene har problemer med å følge undervisningen grunnet hennes språkproblemer. Under observasjon av studenten ser også øvingslærer at studentens manglende norskkunnskaper medfører problemer for undervisningen. Øvingslærer tar dette opp med studenten, som blir lei seg og mener dette ikke er et stort problem.

Det ender med at studenten stryker i praksis, og blir senere rådet til å avslutte lærerutdannelsen da hun ikke viser tilstrekkelig ønske og vilje til å forbedre sine norskkunnskaper.

Oppfølging av kasusbeskrivelsene:

Språkkunnskaper bør i utgangspunktet ikke være det mest kompliserte å ta tak i. Studenten kan veiledes i forhold til språkkurs og andre måter å lære seg språk på. Dette vil imidlertid kreve innsikt og vilje fra studentens side.

4. Fysisk problemer

I den grad det er mulig skal universiteter og høyskoler legge forholdene til rette for studenter med særskilte behov. Man må likevel være bevisst på at fysiske problemer ikke må være til hinder for at vedkommende student skal kunne gjennomføre sitt arbeid på en forsvarlig måte. Forskriften om skikkethetsvurdering skal verne om en tredje part, og i universitets og høyskoleloven er følgende beskrevet: " *Institusjonen skal, så langt det er mulig og rimelig, legge studiesituasjonen til rette for studenter med særskilte behov. Tilretteleggingen må ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.* "

3. Foreslåtte rutiner for oppfølging av bekymringsmeldinger

Det psykologiske fakultet er et breddefakultet, noe som gjør at rutiner for skikkethetsvurdering vil omfatte et bredt spekter av program. I det følgende vil det bli lagt vekt på at Det psykologiske fakultet har en felles plattform for håndtering av bekymringsmeldinger. Det blir også lagt opp til at de enkelte programstyrene har anledning til å utfylle disse rutinene på en slik måte at det passer det enkelte program. Om de enkelte programstyrene ikke ønsker å vedta utfyllende rutiner for bekymringsmeldinger så vil en følge oppsett vedtatt av KUE. Med dette som utgangspunkt vil saksgangen i disse rutinene kunne variere en del i første fase av den løpende skikkethetsvurderingen, men om programstyret oversender en sak til fakultetet og det blir en særskilt skikkethetsvurdering, vil det være fakultetet som har ansvar, også for den videre saksgangen til institusjonsansvarlig.

Generelt for program ved Det psykologiske fakultet.

Foreleser/seminarlærer på samtlige emner skal ta problemer direkte opp med studenter som viser vansker innenfor de omtalte områdene. Der det er naturlig overlates ansvaret for oppfølging av studenten til emneansvarlig. Lærer skal i første omgang gi veiledning som kan

bidra til at studenten kan korrigere seg selv. Dersom dette ikke hjelper og avviket er betydelig skal lærer melde saken videre til emneansvarlig som tar det videre til programkoordinator/programstyreleder for det aktuelle programmet. Studenten skal informeres om at dette skjer. Den videre saksgangen er som følger i oppsettet nedenfor¹. Om det kommer bekymringsmeldinger fra andre enn foreleser skal denne rettes enten til emneansvarlig eller til programkoordinator/programstyrer. Dette skal gjøres skriftlig. Det er ønskelig at en bekymringsmelding blir håndtert på lavest mulig nivå.

Saksgang (Revidert modell etter MOF sin modell for saksgang):

Vurdering	Tema/fase	Ansvarlig nivå	Behandling
Lopende Skikkethetsvurdering	Konkrete episoder i studiene tas opp med emneansvarlig/gruppeleder/praksiskoordinator.	Institutt/praksiskoordinator	Mottak av Bekymringsmelding. Saken tas opp til drøfting og utredes i fagmiljøet.
	Instituttet/programstyreleder utreder/følger opp saken	Programstyre v/leder	Oppfølging av Bekymringsmelding. Saken håndteres på programstyrenivå, og finner ev. en løsning. Kopi sendes fakultetet til orientering.
Særskilt skikkethetsvurdering	Programstyre oversender sak til fakultetet	Fakultetet	Mottak og oppfølging av bekymringsmelding(er), Ev. tvilsmelding.
	Fakultetet utreder/følger opp saken	Fakultetet	Fakultetet vurderer om det er grunnlag for meldingen ift forskriften
	Fakultetet oversender sak til institusjonsansvarlig	UiB sentralt (institusjonsansv)	Institusjonsansvarlig har ansvar for ev utvidet veiledning og oppfølging
	Institusjonsansvarlig fremmer sak for skikkethetsnemnda	UiB sentralt (skikkethetsnemnda)	Skikkethetsnemnda skal ev utrede saken ytterligere. Lage innstilling i saken.
	Behandling i styret/ institusjonens klagenemnd	UiB sentralt (styret/klagenemnd) Mottak av bekymringsmelding. Saken tas opp til drøfting og utredes i fagmiljøet.	Vedtak fattes. Ev sanksjoner/utestenging settes i verk

Oppfølging i studieløpet

¹ Denne modellen er revidert etter Det medisinsk - odontologiske fakultet (MOF) sin modell for saksgang ved vurdering av lopende til særskilt skikkethetsvurdering (Skikkethetsvurdering i helsefagutdanninger ved Det medisinsk-odontologiske fakultet- rapport fra arbeidsgruppe, 2008).

Kriteriene for vurdering av skikkethet som fremkommer av forskriftens § 4, er i liten grad kriterier som fanges opp av andre studiereglement, slik de fremstår i dag.

Selve studieplanene og emnebeskrivelsene legger de faglige foringene for læringsmål for kunnskaper, ferdigheter og holdninger. Arbeidsgruppen ser det som viktig at disse også sees i lys av skikkethetsvurdering og på den måten følger opp forskriftens ordlyd om at det viktigste virkemiddelet ligger i selve studiet. Slik det er i dag vil beskrivelsen av holdningsmål variere mellom studieplanene, og på langt nær alle emner har lagt inn kriterier for dette.

Undervisningen i lærerutdanningen er organisert på en måte der studentene ofte møtes i små seminargrupper. Lærerne som underviser vil her få god kjennskap til den enkelte student, særlig hvis undervisningen er obligatorisk. Av hensyn til skikkethetsvurderingen bør en vurdere om ikke en del av undervisningen i lærerutdanningen nettopp bør være obligatorisk.

Studentene må få god informasjon om hva skikkethetsvurdering innebærer.

Alle nye studenter må få informasjon om forskriften om skikkethet i informasjonsmateriale som blir delt ut ved studiestart. Denne informasjonen må suppleres med en grundig muntlig gjennomgang, og må følges opp gjennom studieløpet slik at bevisstheten om den gjeldende forskriften er langt fremme. Studentene må oppleve at dette er noe som omtales i faglige sammenhenger, og at det er noe de blir vurdert i forhold til.

Ansatte må få god informasjon om hva skikkethetsvurdering innebærer.

Ansatte har hittil fått lite informasjon om forskriften og hvordan oppfølgingen skal foregå. Ved at fakultetet bidrar med systematisk informasjon til institutt/seksjoner/praksisfelt, vil uvitenhet og usikkerhet kunne avhjelpes. Det bør stilles klare forventninger til at den enkelte ansatte har et ansvar for å melde inn bekymringer om studenter.

Arbeidsgruppen vil anbefale at det utarbeides en liten håndbok basert på vår rapport, og at denne får et format og en utforming som gjør at den kan være lett tilgjengelig for både studenter og ansatte ved fakultetet og samarbeidspartnere i praksisfeltet. Håndboken bør gjøres tilgjengelig i elektronisk format via fakultetets nettsider og dessuten foreligge i trykket brosjyreformat. En tydeliggjøring av saksbehandling og saksgang i aktuelle saker er viktig. Vi tror også at bruk av aktuelle kasuistikker – slike som er omtalt under punkt 2 i vår rapport – vil kunne gi viktig hjelp til å avgrense hva skikkethetsvurdering innebærer.

Det bør generelt sett være en lav terskel for alle å gå til instituttet med en bekymringsmelding – også for medstudenter. Det må være et avklart forhold at såkalte "bekymringsmeldinger" ikke nødvendigvis vil føre til videre oppfølging i forhold til forskriften om skikkethet, men at alle uansett har en plikt til å ha fokus på saker som ikke sømmer seg for lærerstudenter. Det må arbeides for å senke terskelen for å levere en bekymringsmelding. Medstudenter må vite at de kan melde fra til noen om saker som oppleves ubehagelig eller skremmende, selv om følelsen av illojalitet og svik kan være hemmende. I forhold til tidligere erfaringer er det ofte medstudenter som bringer sin bekymring for en aktuell student til læreren. Det må utøves skjønn i forhold til anonymitet og bekymringsmeldinger, og det kan generelt sett sies at om en ansatt mottar en bekymringsmelding fra en student, så må vedkommende kunne ta på seg å følge opp saken og stå inne for nærmere undersøkelser.

Vanligvis vil fakultetet som skal ivareta koordineringen av skikkethetsoppfølging, og være den sentrale basen for samling og håndtering av bekymringsmeldinger og utforme tvilsmeldinger i forhold til universitetet sentralt. Arbeidsgruppen ser det som naturlig at Prodekanus for undervisning må ha et overordnet ansvar for skikkethetsoppfølging på fakultetsnivå. I tillegg må det fastsettes en administrativ kontaktperson for skikkethetsaker ved fakultetet. Denne bør ha et ansvar for å håndtere bekymringsmeldinger/tvilsmeldinger og samtidig arbeide for å bedre muligheten for opplæring i skikkethet ved fakultet.

Saksgang i skikkethetsvurdering

Det er viktig å understreke at alle ansatte har plikt til å ta skikkethetsvurderinger inn i sin jobb ved fakultetet. Medstudenter oppfordres til å gjøre lærerne oppmerksomme på problemer med studenter på sine kull – selv om dette er vanskelig. De mindre alvorlige avvik bør forsøkes behandlet innen instituttet i første omgang. Uansett bør fakultetet orienteres skriftlig om alle bekymringsmeldinger som er behandlet lokalt. Dette er av betydning i tilfelle det oppstår gjentakende bekymringsmeldinger utover studiet, slik at fakultetet har en oversikt over den enkelte student. De mer alvorlige avvik – eksempelvis seksuell, rusmisbruk eller forhold som rammes av straffeloven – skal alltid meldes skriftlig til fakultetet.

Når det leveres en bekymringsmelding vurderer instituttet alvorret i meldingen og har møter med studenten, varsleren og eventuelt andre som kan belyse forholdet. De bør være innstilte på å finne en løsning. Dersom instituttet finner at dette er en sak som kanskje berører kriteriene i forskriftens § 4 eller regler for studiene, skal saken sendes til fakultetet med en fylldig rapport og dokumentasjon. I denne fasen kan meldingen gå fra å være en *bekymringsmelding* internt på instituttet/fakultetet til å bli en *tvilsmelding* til *institusjonsansvarlig*. En tvilsmelding må håndteres av fakultetet i forhold til den sentralt oppnevnte institusjonsansvarlige ved UiB og den skikkethetsnemnda vedkommende er leder for.

I saker der en vurdering av skikkethet blir aktuell, skal studenten - i henhold til § 9 og 10 i forskriften - varsles skriftlig om at det foreligger begrunnet tvil om vedkommendes skikkethet. Studenten skal innkalles til en samtale med institusjonsansvarlig, og skal normalt få tilbud om utvidet oppfølging og veiledning. Det kan være aktuelt å utsette praksisperioder til slik utvidet veiledning er avsluttet. Hvis saken videre fremmes for skikkethetsnemnda skal studenten varsles i god tid om tidspunktet for møtet og få anledning til å legge frem sine synspunkter for nemnda før møtet. Fra og med dette trinnet saksbehandlingen har studenten rett til å få utgifter til advokat dekket. En utestengning fra utdanningen kan ha en varighet i inntil 3 år, og i denne perioden vil vedkommende student stå oppført i et sentralt register ved Samordna opptak slik at plass ved tilsvarende utdanning i Norge ikke er aktuelt i utestengingsperioden.

4. Oppsummering

Forskrift om skikkethet har til hensikt å verne om en tredje part. Det er viktig at både ansatte og studenter er seg bevisst på det ansvar man har med hensyn til å melde fra, dersom det skulle vise seg at en student har en fremtoning som ikke er i tråd med forskriften. Studenters skikkethet bør derfor få økt fokus blant *alle* ansatte og studenter.

Det må innføres informasjonsrutiner internt på fakultetet, slik at det vil lettere å melde fra. En ansatt som får en bekymringsmelding fra en student må følge opp saken, og det bør opprettes en administrativ kontaktperson for saker som vedgår skikkethet ved fakultetet og prodekan for undervisning bør ha overordnet ansvar for oppfølging av skikkethet på fakultetsnivå. En bekymringsmelding må være skriftlig og det skal være lav terskel for å melde fra om man er bekymret for en student. Årlig bør det rapporteres inn antall bekymringsmeldinger eller annet vedrørende skikkethet til programstyrene for studieprogrammene.

Det er også viktig å være klar over at en bekymringsmelding ikke nødvendigvis skal henvises videre i systemet. Dette vil kunne avhenge hvorvidt studenten det dreier seg om klarer å korrigere sin atferd, får den hjelpen han/hun trenger osv.

Arbeidsgruppen vil oppsummert sette opp følgende punkter som vi vil anbefale fakultetet å følge opp:

- Få skikkethet på dagsordenen! Ledelse på alle nivå må ha fokus på skikkethet, og bidra til at alle ansatte og studenter utvikler en kultur for å tenke på skikkethet som en integrert del av studieoppfølgingen
- Jobbe med forebygging ved informasjon og kunnskap om feltet og saksgang
- Få til tettere oppfølging i tverrsaksfeltet – alle ansatte på tvers av ansvarsområder i lærerutdanningene må ta ansvar for oppfølging av skikkethet
- Fremme atferdsfag og kommunikasjonkurs i utdanningene
- Presisere holdningsmål i utdanningene
- Utarbeide håndbok/brosjyre basert på arbeidsgruppens rapport
- Utarbeide plan for informasjon
- Oppnevne fakultetsansvarlig
- Gi muntlig informasjon om forskriften for alle studenter
- Legge ut håndbok/informasjon på internett

Referanser

Haver, B., Klock, K., S., Nilsen, I., Jacobsen, K. B., Bjørke, J. L., Helgeland, E., & Walter, K., (2008). Skikkethetsvurderinger i helsefagutdanninger ved Det medisinsk-odontologiske fakultetet- rapport fra arbeidsgruppe.

Forskrift om opptak til universitet og høyskoler (nr. 173),
http://www.regjeringen.no/upload/KD/Rundskriv/2007/Rundskriv%20F-09-07_vedlegg.pdf

Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning (nr 859),
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rundskriv/2006/Rundskriv-F-14-06.html?id=109640>

Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene. (1999)
<http://www.regjeringen.no/nb/dokumentarkiv/Regjeringen-Bondevik-I/kuf/Lover-og-regler/1999/Rundskriv-F-060-99.html?id=108578>

Forskrift om endring i forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene. (UFD 2002)
<http://www.lovdata.no/ltavd1/filer/sf-20020701-0737.html>

Kommentar fra IPED om skikkethet i Lærerutdanningen:

Vi går ut fra at rapporten også sendes til høring hos jurist på Personalkontoret – UiB.

s. 6, 3. avsnitt: “Motet blir ledet av styrer eller av den styrer bemyndiger”.

Hvem er styrer i denne sammenheng?

s. 8, avsnitt 6: ... samtaler blir notert hos en sentral kontaktperson...

Dette er for vagt og tilfeldig. De bør spesifikt gå frem her *hvem* som skal oppbevare slik informasjon. Om utvalget mener at det er en del av tiltakene som foreslås å oppnevne en lik kontakt ved fakultetet/instituttet, må dette gå klart frem av teksten.

s. 9, pkt 2, Kasusbeskrivelse:

Her virker det som om hasjroyking sidestilles med psykiske lidelser. Eksempelet fungerer ikke så godt her, er det mulig å finne et annet eksempel/kasus?

s. 9 pkt. 3 og s. 10 om språk:

Her bør det vises til at rekruttering av minoritetsspråklige lærere er et satsningsområde (jfr. St.meld. 16 ... (2006-2007) ... og ingen sto igjen! og Likeverdig opplæring i praksis (2007-2009), så kommer betenkningen fra utvalget. Man kan tenke seg at det kan være en samtale med studenten etter opptak, der disse tingene kan drøftes åpent med studenten.

s. 10: Det samme gjelder fysiske problemer – dersom man ser at studenten kan støte på problem i praksis grunnet funksjonshemmingen eller andre fysiske problem, bør dette drøftes åpent med studenten forut for praksis.

s. 12, avsnitt 5 “Ansatte må få ...”

Her bør viktigheten av å oppnå en felles forståelse blant de ansatte om hva den innebærer, inn for siste setning.

s. 12, avsnitt 6: “En tydeliggjøring av tjenestevei, saksbehandling og saksgang ...

2. 12, siste avsnitt:

... lav terskel for alle å gå til instituttet ...

Hva menes med instituttet her? Vi leser at dette betyr ledelsen. Jfr. Tjenestevei – som er nærmeste ansvarlige; lærer, emneansvarlig, programansvarlig, programstyrer, instituttleidelse...

s. 14, kulepunktene

Her bør inn et punkt om viktigheten av å følge tjenestevei. Brudd på tjenestevei kan medføre brudd på studentens vern.

Avsluttende kommentar:

I det store og hele synes vi det er gjort et godt arbeid med rapporten. Et vesentlig ankepunkt er at den mangler et perspektiv på studentens vern i slike saker. Ansatte, veiledere – og også medstudenter oppfatter saker og hendelser ulike (fordi vi er ulike som det står i rapporten). Men studenten skal også vernes mot vilkårlighet, derfor er det viktig at dette poenget kommer med i rapporten.

Kommentar fra IPED om slikkethet i *Psykologutdanningen*:

Vi går ut fra at rapporten også sendes til høring hos jurist på Personalkontoret – UiB.

s. 9, avsnitt 4: ... samtaler blir notert hos en sentral kontaktperson...

Dette er for vagt og tilfeldig. De bør spesifikt gå frem allerede her *hvv* som skal oppbevare slik informasjon. Om utvalget mener at det er en del av tiltakene som foreslås å oppnevne en lik kontakt ved fakultetet/instituttet, må dette gå klart frem av teksten.

s. 10, avsnitt 2 om Psykiske lidelser.

Kasusbeskrivelsen oppleves som noe sær – er den autentisk? Er det mulig å beskrive et annet kasus her? Her blir det likhetstegn mellom hasjroyking og psykisk lidelse, som nok kan være reell, men vil ikke tro at dette er et typisk tilfelle av psykisk lidelse.

s. 10 pkt. 3 og s. 11 om språk:

Her bør det vises til at rekruttering av minoritetsspråklige studenter til høyere utdanning er et nasjonalt satsningsområde (jfr. St.meld. 16 ... (2006-2007) ... og ingen sto igjen! og Likeverdig opplæring i praksis (2007-2009). Man kan tenke seg at det kan avholdes en samtale med studenten etter opptak til studiet, det disse tingene kan drøftes åpent med studenten.

s. 11, pkt 2, psykiske lidelser/kasusbeskrivelse:

Her virker det som om hasjroyking sidestilles med psykiske lidelser. Eksempelet fungerer ikke så godt her. Er det mulig å finne et annet eksempel/kasus?

s. 11: Det samme gjelder fysiske problemer – dersom man ser at studenten kan støte på problem i praksis grunnet funksjonshemmingen eller andre fysiske problem, bør dette drøftes åpent med studenten forut for praksis.

s. 12, avsnitt 5, "Ansatte må få ..."

Her bør det viktigheten av å oppnå en felles forståelse blant de ansatte om hva den innebærer, inn før siste setning.

s. 13, avsnitt 1: "En tydeliggjøring av tjenestevei, saksbehandling og saksgang ..."

s. 13, avsnitt 2:

... kav terskel for alle å gå til instituttet ...

Hva menes med instituttet her? Vi leser at dette betyr ledelsen. Jfr. Tjenestevei – som begynner med nærmeste ansvarlige; lærer, emneansvarlig, programansvarlig, programstyrer, instituttledelse...

s. 14, kulepunktene

Her bør inn et punkt om viktigheten av å følge tjenestevei. Brudd på tjenestevei kan medføre brudd på studentens vern.

Avsluttende kommentar:

I det store og hele synes vi det er gjort et godt arbeid med rapporten. Et vesentlig ankepunkt er at den mangler et perspektiv på studentens (den man er bekymret for) vern i slike saker. Ansatte, veiledere – og også medstudenter oppfatter saker og hendelser ulikt (fordi vi er ulike som det står i rapporten). Men studenten skal også vernes mot vilkårlighet, derfor er det viktig at dette poenget kommer med i rapporten.

S11/33 Juleavslutning for tilsette knytte til lærarutdanninga ved UiB

I år er det HF som skal arrangere juleavslutninga for tilsette som er knytte til lærarutdanninga ved UiB. PUHF er ansvarleg for planlegging og gjennomføring.

S11/34 Ny nasjonal rammeplan for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU (diskusjonssak)

Ny nasjonal rammeplan for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU er under arbeid og skal etter planen gjelde frå hausten 2013. Informasjon om arbeidet til Rammeplanutvalet for integrert lektorutdanning, adjunktutdanning og PPU (mandat, møteinnkallingar, referat og relevante lenkjer) er å finne her:

<http://www.uit.no/rammeplan8-13>

Det er viktig at fagdidaktikarane ved HF involverer seg i arbeidet med ny nasjonal rammeplan.

S11/35 Avslutning for studentar på PPU – representant til komité

Eit nytt kull avsluttar i desember PPU- studiet sitt, og som vanleg ønskjer ein å markere dette. Tidspunkt for avslutninga er 16. desember kl. 14.00 -16.00. PUHF blir bedt om å oppnemne ein representant til komiteen som skal planleggje avslutninga.